

ÜRKÜTÜCÜ BİR DİL, ALMANCA*

The Awful German Language

Mark TWAIN**

Çeviren: Mehmet Halit ATLI***

ÖZET

Almancaya ilgisiz olanlar bu dilin ne kadar karışık, şaşırtıcı ve öğrenilmesi zor bir dil olduğunu hayal dahi edemezler. Her türlü girişimden sıyrılan böylesine düzensiz ve gelişigüzel başka bir dil hiç kuşkusuz (yeryüzünde) yoktur. Öğrenici, nihayet elle tutulur bir kural bulduğuna inandığında ve yeni kurallar öğrenmeye devam etmek için yeni bir sayfa açtığında şöyle bir tümceyle karşılaşır: “Aşağıdaki kuraldışılara dikkat et!” Bu kuraldışı sözcüklerin yer aldığı listeye göz attığında kuraldışılıkların kurallılardan daha fazla olduğunu görür.

Anahtar Kelimeler: Almanca, Artikel, Almanca Öğrenimi, Almancada Bileşik Kelimeler, Almanca Öğrenmenin Zorlukları

ABSTRACT

Surely there is not another language that is so slipshod and systemless, and so slippery and elusive to the grasp. One is washed about in it, hither and thither, in the most helpless way; and when at last he thinks he has captured a rule which offers firm ground to take a rest on amid the general rage and turmoil of the ten parts of speech, he turns over the page and reads, "Let the pupil make careful note of the following exceptions." He runs his eye down and finds that there are more exceptions to the rule than instances of it.

Keywords: German, Language, Article, German Learning, German Compound Words, German Learning Difficulties

İlginç antika eserlerin sergilendiği Heidelberg Sarayı'na sık sık giderdim. Yine bir gün burayı ziyaret ederken saray müdürü ile karşılaştım. Kendisiyle sadece Almanca konuşmama rağmen o benim aksanıma şaşırdı. Konuşma stilime büyük ilgi gösterdi ve kendisiyle yaptığım kısa bir görüşmeden sonra Almanca konuşma biçimimin çok değişik olduğunu, hatta büyük bir olasılıkla dünyada *benzersiz* olduğunu, kendisinin müdürü olduğu müzeye Almancamı da koyup sergilemek istediğini söyledi. Oysa o, bu dili öğrenmek için sarf ettiğim emek ve savaşımlı bilseydi bu dili satın almak isteyen bütün müze yöneticileri ve koleksiyoncuları nasıl iflasa götüreceğini de bilmesi gerekirdi. (Arkadaşım) Harris ile birlikte bu dili haftalardır yoğun şekilde öğrenmeye çalışıyorduk; doğrusu büyük zorluklar sonucu az da olsa ilerleme kaydetmiştik ancak bu ilerleme çeşitli can sıkıntılarını paralelinde getirdi, çünkü o sıralarda tam üç tane Almanca öğretmenimiz (daha fazla dayanamayıp) hayatını kaybetmişti.

Almancaya ilgisiz olanlar bu dilin ne kadar karışık, şaşırtıcı ve öğrenilmesi zor bir dil olduğunu hayal dahi edemezler. Her türlü girişimden sıyrılan böylesine düzensiz ve gelişigüzel başka bir dil hiç kuşkusuz (yeryüzünde) yoktur. Öğrenici, nihayet elle tutulur bir kural bulduğuna inandığında ve yeni kurallar öğrenmeye devam etmek için yeni bir sayfa açtığında şöyle bir tümceyle karşılaşır: “Aşağıdaki kuraldışılara dikkat et!” Bu kuraldışı sözcüklerin yer aldığı listeye göz attığında kuraldışılıkların kurallılardan daha fazla olduğunu görür.

* Makalenin *The Awful German Language* başlıklı orijinali, Norbert Kohl ve Gustav Adolf Himmel tarafından *Bummel durch Europa* eserinde “*Die schreckliche deutsche Sprache*” olarak çevrilmiş ve Frankfurt am Main’da Insel Yayınevi tarafından (1985, s. 527–545) yayınlanmıştır.

** Daha çok takma adı Mark Twain olarak bilinen Samuel Langhorne Clemens (30 Kasım 1835 – 21 Nisan 1910) yılları arasında yaşamış Amerikalı mizahçı, satirist, roman yazarı, yazar ve öğretmendir.

*** Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü matli@sakarya.edu.tr

Yeni bir dağın zirvesine çıkmak için güverteye çıkan bir gemicinin görebileceği tek şey kum seraplarıdır, çünkü dille ilgili deneyimim bana her zaman bunu göstermiştir. Dört ad hallerinden herhangi birini kavradığımı sandığımda pek önemsemediğim veya dikkate almadığım bir ilgeç halıyı ayaklarımın altından gizlice sokularak her zaman çekivermiştir. Örneğin, alıştırma kitabımda yer alan bazı örnekler vereyim. Bu örneklerden bir tanesi: “Kuş nerededir?” (ki kitabım genellikle hiç kimse için hiçbir anlam ifade etmeyen nesnelere sorar) sorusudur. Bu sorunun cevabı –yine bu kitaba göre-, “Kuş, yağmurdan dolayı demirhanede bekliyor”. Elbette hiçbir kuş gidip demirhanede beklemez, fakat ben kitapta verilen örneklerle uymak zorundayım. Bu soruya Almanca cevap bulabilmek için kendimi hazırlıyorum. İlk yaptığım şey ise tümcenin sonundan başlamaktır, çünkü Almanca’nın ana düşüncesi budur. Kendime “*Regen*” (yağmur) erildir- belki de dişil – yahut cinsiyetsiz - şimdi sadece bir sözcük için sözlüğü karıştırmak zahmet olur. Gerçi bütün sözlükleri karıştırırsam bile bu sözcüğün artikeli ya *der* (the) *Regen*, ya *die* (the) *Regen*, ya da *das* (the) *Regen*’dir. Bilim uğruna bu sözcüğün artikelinin eril olduğu varsayımından yola çıkacağım. Öyleyse bu sözcük, yalın halde iken, yani hiçbir ek veya açıklama almadan kullanıldığında *der Regen* olarak söylenir; – Nominatif (adın yalın hali)- ancak yağmur yerde bulunuyorsa o zaman onun belirli bir noktası ve konumu vardır ve bir şeyler yapıyor demektir, zira yerde dağınık şekilde bulunuyor olması -ki klasik Almanca dil bilgisine göre yerde bulunmak bir eylemdir- kendisinden sonra gelen sözcüğünü yalnızca Datif (adın e-hali) olarak kullanması gerektiğinden *der Regen dem Regen*’e dönüşür. Yağmur, sadece durağan olarak bir yerde bulunmaz, o aynı zamanda bulunduğu yerde de aktiftir. – yağmur yağar (bu yağma büyük bir ihtimalle kuşu sinirlendirmek içindir) bu da hareket belirten bir eylemdir. Hareket belirten eylemler, kendilerinden sonra gelen sözcükleri adın –i hali ile kullanılmasına neden olduğundan, *dem Regen* sözcüğü *den Regen* sözcüğüne dönüşür.” Bir yıldız falını açar gibi adın bu halinin dil dilbilgisel yapısını sonlanmış oluyor ve kendimden emin bir şekilde kuşun neden demirhanede olduğuna ilişkin Almanca olarak *wegen den Regen* söylüyorum. *Wegen den Regen* tümcesini söyler söylemez arkamda duran öğretmenim anında araya girer ve “*wegen*” bağlacının olduğu her yerde eylem veya nesne türüne bakılmaksızın kendisinden sonra gelen sözcüğü adın -in hali (Genitif) ile kullanılması gerektiği uyarısında bulunur ve bu kuşun “*wegen des Regens*”, yani yağmurdan dolayı demirhanede beklediğini söyler.

Yüksek bir konumda olan N. B’ adlı birinden *wegen den Regen* biçimindeki anlatımın da doğru fakat ayrıksı bir örnek olduğunu ancak sonradan öğrendim ve bu ayrıksı örneğin *für den Regen* ifadesiyle birebir aynı olduğunu ne var ki yıllar sonra farkına varabildim.

Almancada, her biri ayrı ayrı birer baş belası olan tam on tane değişik sözcük türü vardır. Almanca yazılan gazetelerin hepsinde en sıradan sayılan bir tümce bile çok şatafatlı, etkileyici ve neredeyse birer ucube belirtkesidir. Her alışlagelmiş tümce bile bir sütunun en az dörtte birini kapsar ve var olan on farklı sözcük türlerinin hepsini –ki bu sözcük türleri tümce içerisinde belli bir düzene göre asla sıralanmazlar- karışık şekil içinde barındırır. Tümceleri oluşturan sözcükler, çoğu kez yazarın doğruca ürettiği bileşik sözcüklerden meydana geldiğinden bu sözcükleri hiçbir sözlükte bulmak mümkün değildir, - öyle ki bu bileşik sözcükler, altı, yedi sözcüğün eklemsiz ve dikişsiz, yani aralarında hiçbir bağ, ya da belirtke konulmadan birleştirilmesinden meydana gelir. Her biri kendi ayrıçaları arasında yer alan on dört veya on beş farklı konunun bir araya gelmesinden kaynaklanır; ayrıca bu ayrıçaların ikişer veya üçer tanesi bir başka ayrıç tarafından ayrı bir tümce haline getirilir, sanki ağıl içinde yeni ağıllar yapılmış gibi yeni tümceler kurulur. Sonunda bütün bu ayrıçalar bir baş-ayraç oradan da bir ana-ayraç adı altında toparlanır ve bu görkemli tümcelerin birinci satırında başlayıp en son satırının ortasında sona erer –en sonunda ise eylem yer alır. Tümcenin anlamı, eylem okunduktan sonra ancak anlaşılır. Yaptığım araştırmalara göre, bir yazıyı kaleme alan yazar “*haben sind gewesen gehabt haben geworden sein*” gibi eylemleri dekorasyon için tümcenin sonuna ilave eder. Böylece anıtsal tümce son bulmuş olur ve sevinç çığlıkları atılarak sonlarına eylemler eklenen tümceleri, imzaların altına atılan fakat renkli olmayan ancak renkli olması hoş görülen tuğraya benzetiyorum. Almanca yazılan bir kitabın okuyucu tarafından kolay okunması için tümcelerin yapısını değiştirmek gerekir ve bunun için de kitabı ya aynanın karşısına koyması ya da baş üstünde tutması gerekir. Bundan dolayıdır ki Almanca

yazılmış bir gazeteyi okumak ve anlamak bir yabancı için ulaşılmaz bir dilekten öteye gidemez.

Her ne kadar yalnızca birkaç satıra uygun geliyor ve alışlageldiği gibi ölçülü tümcelerden oluşuyor olsa bile Almanca kitaplar dahi ayraç içerisinde yazılma hastalığından tamamıyla kurtulmuş değildirler. Okuyucu, önceden okuduğu tümceyi hatırlayabiliyorsa eyleme ulaştığı takdirde eylemden ancak birkaç anlam çıkarabilir. Şimdi size içinde sadece küçük bir parantezli tümce içeren ve çok sevilen harikulade bir Almanca romanından bir tümceyi örnek vereceğim. Burada size bu tümcenin kelimesi kelimesine çevirisini yapacağım ve kolay okunsun diye parantez ve birleştirme çizgisini –ki orijinalinde ne parantez ne de birleştirme çizgisi vardır- kullanacağım; burada okuyucuya düşen en önemli ve biricik görev ise tümcenin sonunda yer alan eylemi aramak ve onu bulmaktan başka bir şey yoktur ve onu bulmaktır.

“But when he, upon the street, the (in-satin-and-silk-and-covered-now-very-unconstained-after-the-newest-fashion-dressed) government counselor’s wife MET” ect., ect¹.

Yukarıdaki tümce, Bayan Marlitt’in *Geheimnis der alten Mamsell* adlı yapıtında tümceler Alman modeline ve Almanlar tarafından çok kabul görülen dil bilgisi kurallarına uygun kurulmuştur. Tümceye özenle bakıldığında eylemin tümcenin başından ne kadar uzakta olduğu görülür. Bu arada, Almanca yazılan gazetelerde eylemin bazen gazetenin bir sonraki sayfasına kaydırıldığı da olur; dahası bir kere heyecan verici siyasi ön görüşmeler haber olarak verilirken ayraç içerisinde yazılan iki sütun uzunluğundaki tümcelerden meydana gelen bir metin oluştu ve daha sonra (gazetecilerin) sabırları tükendiğinden tümcenin eylemi yazılmadan yazılanların basıldığı, bunun da doğal olarak okuyucuya bir bıkkınlık ve bilmezlikle baş başa bırakıldıklarını duydum.

Bizim yazınımızda da ayraç hastalığına yakalanan tümceler vardır ve bu tümceleri günlük gazete ve kitaplarda okumak mümkündür; ancak bizdeki bu tümceler, alıştırma yapmamış bir yazara veya ne dediği zaten anlaşılmayan birine ait iken Almanca da bu tür tümceleri kaleme alan karakterler çoğu kere yıllarca mürekkep yalamış ve halk nazarında saygın bir konuma sahip anlaksal ve tinsel etrafına ışık saçan kişilere özgü tümcelerdir. Nitekim böyle tümcelerin, herkes tarafından anlaşılır ve apaçık olmadıkları konusunda hiçbir şüphe yoktur. Bir yargı kurulunun keskin zekâya sahip bir üyesi ancak böyle tümceleri kavrayabilir. Gözlemlerini yazmaya koyulacak olan bir yazar, yerel heyet kurulu üyesi bir kadının kocasıyla sokakta karşılaştığında, karısıyla barışma girişiminde bulunurken kendilerine yaklaşan kalabalığı durdurup hazırolda bekleterek bu kadının kılık kıyafetini betimleyecek kadar dâhi ve aynı zamanda da düşünceleri olağanüstü karışık ve düzensiz olmalıdır. Oysa böyle bir şey mantığa aykırıdır. Bu olgu, ağrıyan dişin ağrısını bir an önce dindirmek için nefesini tutup ansızın diş operatörüne koşan bir hastanın, ağrıyan dişin ani bir hamleyle çekileceğine doktor dişi önce kerpetenle iyice kavradıktan sonra uzun uzadıya can sıkıcı, anlamsız espri anlatan diş hekimlerini anımsatıyor. Literatürde ve diş sağaltmasında ayraçlar birer kötü içimdir.

Almanlar, yarısını sürükleyici paragrafın başına diğer yarısını paragrafın sonuna götürmek koşuluyla eylemi ikiye bölerek oluşturdukları ayraçların bir başka biçimini de bilirler. Bundan daha karışık bir şey düşünce olabilir mi? Böyle ayrı yazılan eylemlere *trennbare Verben*² diyorlar. Almanca dil bilgisi kitapları, bölünebilen eylemlerle doludur; bir kusur işleyen biri (yazar), eylemin parçalarını birbirinden ne kadar uzak tutarsa, yaptığı çalışma o denli başarılı olur. En sevilen örneklerden biri *seyahate çıkmak* anlamına gelen *reiste ab* eylemidir. Bir romanda okuduğum ve İngilizceye çevirdiğim aşağıdaki tümce buna bir örnektir:

¹ “Wenn er aber auf der Straße der im Samt und Seide gehüllten, jetzt sehr ungeniert nach der neuesten Mode gekleideten Regierungsrätin begegnet...”

² Bölünebilen eylemler (Ç.N)

“The trunks being now ready, he *DE-* after kissing his mother and sisters, and one more pressing to his bosom his adored Gretchen, who, dressed in simple white muslin, with a single tuberoses in the ample folds of her rich Brown hair, had tottered feebly down the stairs, still pale from the terror and excitement of the past evening, but longing to lay her poor aching head yet once again upon the breast of him whom she loved more dearly than life itself, *PARTED.*”³

Ne var ki bölünebilen eylemleri uzun uzadıya anlatmanın pek bir yararı yoktur. Bu konuya devan eden herkes kısa süse sonra başatlığını ister istemez kaybeder; insan bu savda kalmak için şayet direnime düşer ve yapılan uyarılara kulak vermezse beyni ya su toplar ya da taşlaşır. Bu dildeki kişi zamirleri (=Personalpronomen) ve önad çekimi (=Adjektivdeklination) -bu dili öğrenen kişiler için- sonu gelmeyen bir hayıflanmaya ve üzüntüye yol açar; bu dili öğrenenler keşke bunları öğrenmek zorunda kalmasalardı. Örneğin *sie* zamiri İngilizcede hem *you* hem *she* hem *her* hem *it* hem *they* hem de *them* anlamına gelebilir. İnsana, bir dilde yalnızca bir sözcüğün, üstelik sadece üç harften oluşan o küçücük, güçsüz ve çaresiz şeyin diğer bir dilde tamı tamına altı sözcüğün görevini yapıyor olması, bu dilin ister istemez ne kadar zavallı olduğunu düşündürüyor. Konuşucu, her şeyden önce bu sözcüğü kullandığında acaba hangi anlamı amaçladığı çaresizliğini düşünebiliyor musunuz? Şayet tanımadığım biri bana *SIE* sözcüğünü söylediğinde neden canını almaya kalkıştığımı bu örnek aslında açıklıyor.

Önad konusuna tekrar bir daha dönelim. Bu dilin bulucusu, insanlar arasında anlaşılabilirliği ayrıcalık olarak gördüğünden, önadları olabildiğince karışık yapmıştır. Bizim aydınlatılmış dilimizde “iyi arkadaş” veya “iyi arkadaşlar”dan bahsettiğimizde “iyi” önadı bizde değişmediğinden ne kırgınlık ne de kavga olur. Ancak Almancada durum çok farklıdır. Almanlardan birinin eline rastlantıyla bir önad geçerse onu çekimler, çekimler, döner bir daha çekimler; öyle ki bütün sağduyulu insanların aklını karıştırıncaya kadar çekimler. Almancadaki önad çekimi en az Latincedeki kadar zordur. Almancada önad çekimine bir örnek:

TEKİL

Nominatif (adın yalın hali) – mein <i>guter</i> Ferund	(benim iyi arkadaşım)
Genitif (adın –in hali) – meines <i>guten</i> Freundes	(benim iyi arkadaşımın)
Datif (adın –e hali) – meinem <i>guten</i> Freunde	(benim iyi arkadaşıma)
Akuzatif (adın –i hali) – meinen <i>guten</i> Freund	(benim iyi arkadaşımı)

ÇOĞUL

Nominatif (adın yalın hali) – meine <i>guten</i> Freunde	(benim iyi arkadaşlarım)
Genitif (adın –in hali) – meiner <i>guten</i> Freundes	(benim iyi arkadaşlarımın)
Datif (adın –e hali) – meinen <i>guten</i> Freunden	(benim iyi arkadaşlarıma)
Akuzatif (adın –i hali) – meine <i>guten</i> Freund	(benim iyi arkadaşlarımı)

Bütün bu değişimleri düşünmeden çabuk söyleyebilmek için ezberlemeye kalkışan kişi, izanını kaybetme tehlikesiyle karşılaşabilir. Belki de Almanya’da yaşayanlar bu zorluklara göğüs gereceğine arkadaşsız kalmayı yeğlemelidirler. Eril bir sözcüğün önad çekimlemesinin ne kadar sıkıntı verici, karışık ve içinden çıkılmaz olduğunu örnekte gösterdim; ancak bu sadece işin üçte biridir, çünkü bundan başka sözcüğün artikeli dişil ise bir o kadar daha farklı önad çekimini öğrenmek zorunda olduğunuz yetmiyormuş gibi bir de artikeli yansız olanları ayrıca öğrenmek mecburiyetindesiniz. Böylelikle bu dildeki önad sayısı İsviçre’deki siyah kedi sayısından daha

³ Die Koffer waren gepackt, und er reiste, nachdem er seine Mutter und seine Schwestern geküsst und noch ein letztes Mal sein angebetetes Gretchen an sich gedrückt hatte, das, in schlichten weißen Musselin gekleidet und mit einer einzelnen Nachthyzinthe im üppigen braunen Haar, kraftlos die Treppe herabgetaumelt war, immer noch blass von dem Entsetzen und der Aufregung des vorangegangenen Abends, aber voller Sehnsucht, ihren armen schmerzenden Kopf noch einmal an die Brust des Mannes zu legen, den sie mehr als ihr eigenes Leben liebte, ab.

fazladır ve hepsini ayrı ayrı yukarıdaki örnek gibi ustalıklı bükme ve çekme zorundasınız. Çetrefilli mi? Meşakkatli mi? Bu sözcükler, böyle bir süreci betimlemekte yetersizdirler. Heidelberg’de Kaliforniyalı bir üniversite öğrencisini, yapacak hiç bir işi olmadığı bir günde tek bir (Almanca) önadı çekimleyeceğine (art arda) yüz defa dizlerini bükme tercih ettiğini söylerken duydum. Üstelik bu kişi bir sporcu da değildi.

Bu dili bulan kişi dili olabildiğince karışık ve anlaşılmaz hale getirmekten hoşnut olan biri görünümünü veriyor. Örneğin ev için *Haus*, at için *Pferd* veya köpek için *Hund* sözcükleri söylendiği gibi yazılır; ancak aynı sözcükler adın –e hali (Datif) ile yazıldığında/söylendiğinde son derece kaçık ve gereksiz bir “e” yazacı bu sözcüklerin sonuna eklenerek *Hause*, *Pferde* ve *Hunde* biçiminde yazılır/söylenir. İngilizcedeki “s” yazacı gibi “e” yazacı da Almancada çoğu kere sözcüklerin çoğul niteliğini belirtmek için kullanıldığından öğrenciler yanlışlarının farkına en az iki ay sonra varabiliyorlar; müptediler, bu zaman zarfı içinde Datif (adın –e hali) olarak kullanılan tekil bir objeyi ikiz yapabiliyorlar, öyle ki bir keresinde parasal durumu pekiyi olmayan bir müptedi iki köpek satın almak ister ve bu acemi satın aldığı köpeklerin parasını çoğul olarak ödedikten sonra kendisine yalnızca bir köpek verilir. Oysa kendisi satın alma esnasında köpek sözcüğünü çoğul olarak kullandığını sandığından, hâlbuki satıcı *Hunde* sözcüğünü Datif olarak kullanmıştı- satın aldığı köpek sayısının en az iki olacağını düşünmüştü ve yaptığı alışveriş aslında ne kadar kötü bir ticaret olduğunu anladığında artık çok geçti, çünkü adalet, katı dil bilgisi kurallarına göre elbette satıcıdan yana olduğundan (köpek alıcısının) kaybolan parasını geri almak için dava açma hakkı da yoktu.

Almancada bütün adlar büyük harf ile başlar. Bu gerçekten harikulâde bir durumdur ve diller arasında adların büyük harf ile yazılması yalnız bu dile özgü olduğundan gerçekten dikkate alınması gereken bir düşüncedir. Adların büyük harfle yazılmalarını güzel bir imgeleme olarak görüyorum, çünkü büyük harf görülür görülmez onun bir ad olduğu derhal anlaşılıyor. Fakat ara sıra da olsa bütün adların büyük harfle yazılması kişi adı ile nesne adını birbirine karıştırma olasılığı yüksektir. Alman özel adların çoğu bir anlamı olduğundan öğrenme düşkünü bunları kolaylıkla karıştırabilir. “*İpini çekerek koparan sinirli bir dişi kaplan karayazılı Tannenwald’ı (=çamlık) tamamen yedi*”⁴ tümcesini çevirirken bu sorunla karşılaştım. Yaptığım çevirinin doğruluğundan kuşkuya düştüm, çünkü yaptığım araştırmada Tannenwald’ın bu tümcede çamlık değil de bir adamın özel adı olduğunu buldum.

Her adın dil bilgisel bir cinsiyeti vardır ve bu cinsiyeti belirlemenin hiçbir yöntembilimi yoktur. Bundan dolayıdır ki öğrenilen her sözcükle birlikte cinsiyetini de öğrenmek gerekir. Sözcüklerin cinsiyetini öğrenmenin başka bir seçeneği yoktur. Öğrenci, bunları belleğinde tutabilmesi için randevu ajandasına benzer bir hafızaya sahip olması gerekir. Almancada *Fräulein* (=küçük hanım) sözcüğünün bir cinsiyeti yok iken *Rübe* (=pancar) sözcüğünün bir cinsiyeti vardır. (Burada Almanların) bir küçük hanımı ne denli değersiz gördüğü, pancara karşı duyulan saygının ise tam tersi ne kadar fazla olduğu apaçık görülmektedir. Cinsiyetin nasıl bir izlenim bıraktığına bir bakınız – zamanın birinde en iyi alman okul kitapları arasında yer alan bir diyalogu şöyle çevirmiştim:

Gretchen: “Wilhelm, where is the turnip?”

Wilhelm: “She has gone to the kitchen.”

Gretchen: “Where is the accomplished and beautiful English maiden?”

Wilhelm: “It has gone to the opera.”⁵

⁴ Die wütende Tigerin habe sich losgerissen und den unglückseligen Tannenwald gänzlich aufgefressen.

⁵ Gretchen: “Wilhelm, wo, ist die Rube?” / Gretchen: “Wilhelm, pancar nerededir?”

Wilhelm: „Sie ist in der Küche ” / Wilhelm: “O mutfaktadır.”

Gretchen: “Wo ist das vielseitig gebildete, schöne englische Mädchen? / Gretchen: „İyi eğitilmiş, güzel İngiliz kızını nerededir?”

Wilhelm: „Es ist in der Oper.“ / Wilhelm: „O operadadır.“ (Ç.N.)

Almancadaki cinsiyet konusuna devam edelim: ağaç (=Baum) erildir, ancak onun tomurcukları (=Knospen) dişil, yaprakları ise (=Blätter) yansızdır; atlar (=Pferde) yansız, köpekler (=Hunde) eril, kediler (=Katzen) – erkek kedi hariç- dişildir; ağız (=Mund), boyun (=Hals), bağır (=Busen), dirsek (=Ellenbogen), parmak (=Finger), tırnak (=Nagel), ayak (=Fuss) ve bir insanın gövdesi (=Rumpf eines Menschen) eril artikeli alır; boynun yukarısında bulunan diğer bütün organlar ya eril ya da yansızdır; organların cinsiyeti, ona sahip olan bireylere göre değil sözcüğün kendisi belirler ve bundan dolayıdır ki Almanya’da kadınların tümü ya eril bir kafaya (=Kopf) ya da yansız bir başa (=Haupt) sahiptirler. Burun (=Nase), dudaklar (=Lippen), omuz (=Schulter), göğüs (=Brust), eller (=Hände), kalçalar (=Hüften), bir insanın ayak parmakları (=Zehen eines Menschen) dişil; onun saçı (=Haar), kulakları (=Ohren), gözleri (=Augen), bacakları (=Beine), dizi (=Knie), çenesi (=Kinn), kalbi (=Herz) ve vicdanı (=Gewissen) ise yansızdır. Bu dilin yaratıcısının vicdan hakkındaki bilgisinin kulaktan dolma bilgiler olduğu belirgindir.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi bu dili öğrenen kişi Almanya’da bir erkeğin erkek olduğuna inanabilir ancak o resmin iç yüzüne dikkatlice baktığında kendi erkekliğinden şüphelenmeye başlar: gerçekte çok gülünç bir karışımdan meydana geldiğini bir yerden çıkarabilir. Bu karışımın en kötü ihtimalle üçte birinin eril olması düşüncesi ile kendini avutmaya çalışırsa, onuru kırılmış ikinci düşünce hemen devreye girer ve ona taşradaki bir ineğin veya herhangi bir bayanın kendisini hissettiğinden daha iyi hissedemeyeceğini hatırlatır.

Gerçi Almancada, bayan (=Frau) sözcüğünün artikeli rastlantı sonucu dişildir ancak aynı şeyi, kadının kara bahtı olsa gerek, kadın (=Weib) için söylemek olası değildir. Bu dilde kadının cinsiyeti yoktur; yani kadın yansızdır. Dil bilgisi kurallarına göre balık (=Fisch) eril, pulları (=Schuppen) dişil, dişi balık (=Fischweib) ise bunlardan hiçbiri değildir. Dişi bir canlının cinsiyetsiz olduğunu savlamak, güneşi balçıkla sıvamaya benzer. Abartılı bir kesinlik kesinsizlikten kuşkusuz daha kötüdür. Almanlar, İngiltere vatandaşı olan birine İngiltereli anlamına gelen *Engländer* sözcüğünü kullanırlar. Cinsiyetini değiştirmek istediğinde “Engländer sözcüğünün sonuna “-in” ekini getirerek İngiltereli bayan anlamına gelen *Engländerin* sözcüğünü oluştururlar. Bu suretle her iki cinsiyeti birbirinden ayırdıkları belirgindir ancak bu belirginlik Almanlar için yeterli değildir ve yeterli olmadığı için de sözcüğün dişil olduğunu belirtmek için bir artikel getirerek *die Engländerin* -ki bu aşağı yukarı *the she-Englishwomen* anlamına gelmektedir-biçiminde söylerler/yazarlar. Benim kanışıma göre böyle bir ayırım gereksiz yere abartılarak yapılmıştır.

Öğrenme düşkünü biri birçok sözcüğü artikeliyle birlikte ezberlemiş olsa bile bu dile ilişkin bütün sorunları çözmüş sayılamaz, çünkü bugüne kadar alışageldiği İngilizcedeki *it* adılının ansızın Almancada “*he*”, “*she*” *him*” ve “*her*” zamirleri için de kullanılması gerektiğini diline söyleyemez. Her ne kadar bütün “*hims*” ve “*hers*” adılların nerede kullanıldığını belleğinde doğru çözümleyip yapıyor olsa bile, bütün acarlığını toplayıp bildirişimi gerçekleştirmek için sesletime başladığında ağzını açar açmaz dili derhal yörüngesinden çıkar ve büyük bir özveri ile beynine nakşettiği o eril ve dişil yapıları söyleyeceği yerde, kendisi dahi farkında olmadan çağılıtlı bir “*its*” dilinden dökülür. Yalnız başına Almanca okuyan biri her nedense nesnelere yerine kullanılan adlı her zaman “*es*” olarak okur. Örneğin: [Sehen Sie den Tisch, *es* ist grün.]

Her dilde, onu öğrenen yabancılar için kendi anadilleriyle anlamsal hiçbir bağı olmayan ancak görünüm ve ses uyumundan birbirine benzer sözcükler mevcuttur. İşte bu tür sözcükler, onu öğrenenlerde bitmez tükenmez bir şaşkınlığa neden olur. Bizim anadilimizde de, az da olsa bu tür sözcükler vardır, ancak özellikle Almancada bu sözcüklerin sayısı oldukça fazladır. Bu grup sözcükler için benim canımı çok sıkan *vermählt* sözcüğünü örnek olarak verebilirim. Bir kuruntu mudur yoksa gerçekten öyle midir bilmiyorum, ama bu sözcüğü başka dört sözcüğe o kadar çok benzetiyorum ki, bunun gerçekten *verheiratet* (=evlenmek) mi, (ne kadar sözlükleri karıştırdıysam karşıma hep bu anlamı çıkıyor) *verschmählt* (=azarlamak) mi, *gemalt* (=boyanmış) mı yoksa *verdächtigt* (=kuşkulu) mi anlamına geldiğinden hiçbir zaman kuşkumu gideremedim. Buna benzer daha yığınla sözcük vardır ve onların her biri başlı başına birer sıkıntı nedenidir. Bu sıkıntı

katlansın diye mi bilmiyorum, ama gerçekte yakından uzaktan birbiriyle benzerliği olmayan ancak birbirine benziyormuş gibi görünen sözcükler de vardır; bu sözcükler gerçekte neden olduğu sıkıntıdan daha az sıkıntı veriyor değiller. Bunun için *vermieten* (=kiraya vermek) sözcüğü ile *verheiraten* (=evlendirmek) sözcüklerini verebiliriz. Bir keresinde Heidelberg’de yaşayan bir İngiliz bana adamın birisinin kapısını çaldığını ve sahip olduğu en iyi Almanca ile “*bayım, bana evinizi evlendirebilir misiniz?*” dediğini duydum. Yine öyle sözcükler vardır ki vurgu ilk hecesine yapıldığında başka, ikinci heceye kaydırıldığında bir başka anlama gelebilmektedir. Duruma göre sözcükte yapılan vurguya bağlı olarak bir insanla iyi geçinmek anlamında kullanılan *umgehen* ile birinden sakınmak anlamında kullanılan *umgehen* buna bir örnektir; vurguyu yanlış hece üzerinde yaptığımızda yerlilerin öfkesine maruz kalabileceğinizi her zaman hesaba katmalısınız.

Bununla birlikte Almandada son derece yararlı sözcükler de vardır. *Schlag* ve *Zug* bunlardan sadece iki tanesidir. Bir sözlük sütununun dörtte üçü *Schlag* (=vuruş), dörtte biri *Zug* (=tren) ve türevleri ile doludur. *Schlag* sözcüğü, sözlüklerde darbe, vuruş, itiş, kavga, cins, kuş yuvası, kayran, arazi, alan, hayal kırıklığı, pay, *Schlag auf Schlag* biçiminde ikileme yapılırsa art arda gelen saldırı, yazgının hoşla gitmeyen etkisi ve/veya elektrik akımı anlamına gelir. Bunlarla birlikte burada saymadığım bir yığın anlamı daha vardır. Şimdiye kadar saydıklarımız bu sözcüğün sınırlandırılmış gerçek anlamlarıdır; bu anlamların dışında bir de anlamı sabit olmayan bir yığın temel, yan, mecaz, argo ve terimsel anlamları vardır. *Schlag* sözcüğünün arkasına istediğiniz bir sözcük ekleyerek onu bir başka anlama sokabilirsiniz. Atardamar anlamına gelen *Schlagader*’den başlayıp sistine suyu anlamına gelen *Schlagwasser* sözcüğüne kadar bir sözlükte yer alan bütün sözcükleri alfabetik sırasına göre ve hiçbir sözcük atlatılmadan, kayıvalide anlamına gelen *Schlagmutter* dâhil, bu sözcüğün arkasına ekleyebilirsiniz. *Zug* sözcüğü de *Schlag* sözcüğünden pek bir farkı yoktur. Tutum, belirtke, karakteristik özellik, yüz ifadesinin bir kısmı, özentî, eğilim, marş, kortej, katar, çekmece, hava akımı, çift koşum, yön, sürü, kayıt, yudum, şah oyununda yapılan bir hamle ve nefes alıp verme olayı gibi anlamlar *Zug* sözcüğün sözlükte yer alan temel anlamlardan sadece bir kısmıdır. Bu sözcüğün bu dildeki temel anlamları yanında yan ve mecaz anlamları ise henüz keşfedilmemiştir.

Ancak yine de bu iki sözcüğün değeri azımsanmayacak kadar büyüktür. Bu iki sözcük yanında bir de *also* sözcüğü ile donatılmış bir yabancı, Almanya sınırları içerisinde her türlü sorunun üstesinden kolayca gelebilir. Almanca bir sözcük olan “also” İngilizcedeki “you know” sözcüğüne denk gelmekte olup bazı sözlüklerde kendisine bir anlam yükleniyor olsa bile, en azından konuşma esnasında hiçbir anlamı yoktur. Bütün Almanlar her ağzını açtıklarında dudaklarından bu sözcük süzülür ve onu her kapatmak istediklerinde yine bu sözcük ile konuşmalarını sonlandırırlar.

Bu üç soylu sözcük ile silahlanmış bir yabancı her zaman her konuma egemen olduğundan korkmadan ve çekinmeden yerli insanlarla bildirişimde bulunabilir. Bildirişim esnasında bilmediği veya hatırlamadığı bir sözcük ile karşılaşır, bilmediği sözcüğün yerine *Schlag* sözcüğünü getirerek bu boşluğu kapatır. Bu sözcüğünün, bir tıpanın şişenin ağzına uyduğu gibi boşlukları doldurduğuna inanılır. Bu sözcük, boşluğu kapatmak için yeterli gelmezse arkasından *Zug* sözcüğünü getirerek buradaki eksikliği gidermeye çalışır, zira bu iki sözcüğün uyum sağlamadığı bir örnek neredeyse yoktur. Dillerde bazen mucizeler olabilir ve bir mucize sonucu karşılaşılan boşluk bu iki sözcük ile doldurulmazsa, gereksinim duyduğu sözcüğü bulmak ve de kendisine biraz zaman yaratmak için *also* sözcüğünü kullanır. Almanya’da konuşma tüfeğine saçma koymak isteyen herkes mutlaka *Schlag* ve *Zug* mermilerini yerleştirmelidir, çünkü saçmalar hedefe atıldığında ne kadar dağılırlarsa dağılsın hedef mutlaka bu iki sözcük ile vurulmalıdır. Hedef, bu iki sözcükle de vurulmadığı takdirde gülen biz yüzle *also* mermisi atılır ve hemen ardından tüfek tekrar doldurulur. Bir Alman veya İngiliz muhabbetine *also* daha doğrusu *you know*’u bol bol kullanmaktan daha fazla hiçbir şey bu kadar alımlılık ve şıklık sunamaz.

Not defterimde aşağıdaki yazıya rastladım:

1. Temmuz. Dün hastanede –Hamburg’a yakın kuzey Almanyalı- bir hastadan on üç heceli bir sözcük başarılı bir operasyonla alındı; fakat ne yazık ki cerrahlar yanlış yeri açtıklarından dolayı –

ki onlar hastanın bir panorama yuttuğunu varsayıyorlardı- hasta öldü. Bu üzücü olay tüm şehri yasa boğdu.

Bu yazı bana neredeyse birer çiçekbozuğu gibi duran uzun Almanca sözcükleri araştırmama sebep oldu. Öyle Almaca sözcükler vardır ki onlar yalnızca uzaktan tümüyle görünebilir. Şimdi aşağıdaki örnekleri inceleyelim:

Freundschaftsbezeugungen

Dilettantenaufdringlichkeiten

Stadtverordnetenversammlungen

Bunlar sözcük olamazlar, olsa olsa Alman abecesinde yer alan bütün harflerin yan yana gelmesidir. Almancada bu sözcüklerin sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Herhangi bir Alman gazetesi açıldığında böylesine azametli sözcüklerin her sayfada boy gösterdiği kolaylıkla görülür. Bu sözcükler, sıradan konuları bile ürkütücü bir canavara kolayca dönüştürebilir. Bu tuhaflığa çok ilgi duyuyorum. Karşılaştığım bütün güzel örnekleri müzem için saklarım. Bu yöntemle çok değerli bir koleksiyonu bir araya getirdim. İkillemelerle karşılaştığımda diğer koleksiyoncularla bunları değiştirir ve böylece envanterimin çeşitliliği ve kalitesini artırırım. Kısa bir süre önce iflas eden bir antika avcısının kişisel iyeliğinden açık artırma çıkardığı mallardan aldığım birkaç örnek:

Generalstaatsverordnetenversammlungen

Altertumswissenschaften

Kinderbewahrungsanstalten

Unabhängigkeiterklärungen

Wiederherstellungbestrebungen

Waffenstilstandsunterhaltungen

Görkemli bir dağ silsilesini andıran bu sözcükler, basılı sayfaya çaprazlamasına yazıldığında bir taraftan yazın alanını pullar ve onu asileştirirken, diğer taraftan dili yeni öğrenenler arasında, onların yolunu kapattığından hoşnutsuzluğa sebebiyet verir. Tecrübesiz biri şu görkemli sözcüklerin ne aşağısına uzanabilir, ne yukarısına tırmanabilir ne de içinden bir tünel kazarak karşı tarafa geçebilir. Yardım almak için sözlüklere ve ansiklopedilere koşar, fakat orada da hiçbir yardım bulamaz. Sözlük ve ansiklopedilerin bir limiti olduğundan haklı olarak bu tür sözcükleri(?) atlamak zorundadır, çünkü böylesine uzun ucubeler geçerli birer sözcük olamaz; bunlar daha çok bulucusu öldürülmesi gereken birer sözcük kombinezonu, aralarında hiçbir bir tire kullanılmadan yapılan bileşik sözcüklerdir. Bir sözcüğün yapısında yer alan değişik sözcükler, sözcükte her biri ayrı yerde olmak koşuluyla dağınık biçimde yer alır. Sözlükte, bu sözcükleri parça parça bulunup bulunan anlamların yapboz birleştirir gibi bir araya getirilerek son anlama ulaşılır, ancak bu da çok yorucu, zahmetli ve angarya işidir.[...]

Bütün bunlara rağmen Almancanın ne kadar zor bir dil olduğunu kanıtlayamadıysam, niyetim buydu ve bunu yapmaya çalıştım. Tanıdığım Amerikalı bir üniversite öğrencisi bir tanıdığına Almancasını nasıl ilerlettiğini sormuş, o da hiç tereddüt etmeden şöyle cevap vermiş: “Almancamı hiçbir şekilde ilerletemiyorum. Üç ay boyunca, çok yoğun çalışmama rağmen *Zwei Glas!* (=iki bardak bira!) deyiminden başka tek bir sözcük dahi öğrenemedim”. Derin bir nefes aldıktan sonra kendinden emin bir şekilde: “Ama ben onu halledeceğim!” diye de ekledi.

Ayrıca Almanca öğrenmenin çok yıpratıcı ve öfkelenmeye neden olan bir girişim olduğunu ispatlayamadıysam, bu kesinlikle isteksizliğimden değil, yeterli kanıt gösteremememendir. Kısa bir süre önce yorgunluktan dizlerinde derman kalmamış Amerikalı bir üniversite öğrencisinin, öfkelenmesinde veya sıkıntıya düştüğünde bu durumdan kurtulmak için kulağa hoş gelen, bir o kadar da değerli ve sevimli olan bir sözcüğe sığındığını duydum. Bu sözcük, mutsuz mizaca ilaç

gibi gelen bu dildeki biricik sözcük olan *damit* (=bununla) kelimesidir. Onun bu sözcüğe sığınmasının nedeni sözcüğün anlamı⁶ değil tonundan dolayıydı ve aynı öğrenci nihayetinde de avuntu kaynağı olan bu sözcükte vurgunun ikinci hecede olduğunu öğrendiğinde bütün umutlarını yitirdi, zamanla acısı daha da büyüdü ve sonunda hayatını kaybetti.

Gürültülü, insanları heyecanlandıran, coşkulu ve devinimli olayları betimlemede kullanılan Almanca sözcüklerin İngilizce ile kıyaslanamayacak derecede uysal ve zayıf olduklarını düşünüyorum. Bizim betimleyici sözcükler derin, güçlü ve gür sesli ve sert iken bunlara karşılık gelen Almanca sözcüklerin zayıf, cılız, güçsüz ve yumuşak olarak telaffuz edilirler. “Boom, burst, crash, roar, storm, bellow, blew, thunder, explosion, howl, cry, shout, yell, groan, battle, hell” benzeri sözcükler güç ve tonlama bakımından simgelediği sözcükler ile birebir uyum halinde olan olağanüstü sözcüklerdir. Bunların Almanca karşılığı, çocukları uyutmak için ninni söylemekte harikulade uygundur; yoksa varlıkları ile gurur duyduğum ve kendilerine sürekli saygı gösterilmesi gereken kulaklarım melodileri çözümlenecek kadar büyüdüler mi? Öylesine uysal bir ifade tarzı olan *Schlach* sözcüğü ile herhangi bir kimse bir olayda ölmeyi dilesse, onun için bu sözcük ölümü dile getirmede yeterli olabilir mi? Mühürlü yüzük ve cübbeli biri ortaya çıkıp kullanılması bir kuş cıvıltısını anımsatan *Gewitter* (=fırtına) sözcüğünü kullandığında tüberküloz hastası bir bedeninin tamamıyla mumyalanmış hali gibi görünmez mi? Veya sesletimi çok sert ve aynı zamanda da yabancı bir sözcük olan *explosion* (=patlama) sözcüğü yerine Almancada *Ausbruch* sözcüğünü ele alalım. Bizim *toothbrush* [=diş fırçası] sözcüğümüz bile bundan daha sert, dinç ve kuvvetlidir. Şiddetli patlamaları betimlemek için Almanların yabancı sözcükleri transfer etmelerini şiddetle tavsiye ederim. Cehennem anlamına gelen *Hölle* sözcüğü de aynı derecede cansız, dinleyeni hiç bir şekilde etkileyen bir tona sahip değildir. Burayı kendi özsaygısından aşağı görmeyen birine Almanca “*canın cehenneme!*” denildiğinde bunun kendisine hakaret olduğunu tasavvur dahi edemez.

Bu dilin değişik kötü yönlerini detaylı biçimde dikkatleri çektikten sonra aynı dilde güzel, fakat kısa olan erdemlerin olduğunu da belirtmek isterim. Bu dilde adların büyük yazıldığını daha önce de belirtmiştim. Fakat bu ayrıcalıktan daha büyük bir şey daha vardır: Sözcükler, telaffuz edildiği gibi yazılırlar. Öğrenci, kısa süreli abece öğreniminden sonra, üçüncü bir kişiye sormaksızın, sözcüklerde boğumlamanın nasıl yapıldığını bilir. Bu konuda bizim dilimizden oldukça farklıdır. Bizde bir öğrenci *BOW* sözcüğünün nasıl telaffuz edildiğini sorduğunda ona çoğunlukla şöyle yanıt verilir: “Bu sözcük yalnız başına kullanıldığında nasıl telaffuz edildiğini söyleyemeyiz; bunun için sözcüğün ilk önce bağlamına ardından da hangi anlama geldiğini belirlemeliyiz. Söz konusu sözcük, bir teknenin başı mı, başın öne eğilmesi mi yoksa oku fırlatan yay mıdır? Bunlar belirlendikten sonra ancak sözcüğün sesletimini bilebiliriz”.

Bazı Almanca sözcükler eşsiz bir anlatım yeteneğine sahiptir. Örneğin, aşk ilanından tutun da gezgin yabancılara kadar herkese söylenen şu gösterişsiz, bayağı ve sevgi dolu evcimen yaşamı betimleyen sözcüklerin yanında bir de dışarıdaki çayırda, ormandan kuşlardan, çiçeklerden, güzel kokudan, yazın güneş ışığından, sessiz kış gecelerindeki ay parlaması gibi dışarıdaki insanları kendine cezbeden doğadan, barış ve huzurdan haber veren sözcükler her türlü sevgiyi anlatmada kullanıldığı gibi masallar diyarının mucizeleri ve özellikleri ile ilişkili olan olayları betimlemede de kullanılır. Sonuç itibarıyla bu dil, hisleri dile getirmek için fevkalade zengin bir sözcük hazinesine sahiptir. Bu dile yabancı olan kişileri dahi ağlatan Almaca ağıtlar vardır. Bütün bunlar, bu dilin sözcüklerdeki tonlamanın doğru olduğunun bir göstergesidir, zira tonlama sözcüklerin gerçek anlamını yansıtır ve önce kulağa, kulaktan da kalbe hitap edilir.

Almanlar, doğru buldukları bir sözcüğü tekrarlamaktan çekinmezler. Gerekiyorsa aynı sözcüğü birçok kere tekrarlarlar. Mantıklı olan da zaten budur. İngilizce bir tümcede aynı sözcüğü tekrarlamamız gerektiğinde eşsözcük (Tautologie) kullandığımızı sanırsınız ve söylemek istenilen sözcüğe sadece yakın anlamlı olabileceği bahanesiyle yapıldığı takdirde büyük bir hata olarak

⁶ Bu sözcüğün genel anlamı “herewith”dir.

algıladığımızdan tekrar sözcüğünü başka bir sözcükle değiştirme konusunda oldukça yetersiziz. Tekrarlar kötüdür, fakat belirsizlik kuşkusuz en kötüsüdür.

Yeryüzünde, bir dinin veya bir dilin zayıf yönlerine diğer insanların dikkatini çekmek için ellerinden geleni ardına koymayan ve bunu yaparken de hiçbir düzeltme önerisinde bulunmadan yaşamlarını sürdüren insanlar vardır. Ben bu gruba dâhil değilim. Almancanın ıslah edilmesi gerektiğini (delillerle) ortaya koydum. Bugün bu dili iyileştirmeye veya en azından bu konuda doğru önerilerde bulunmaya hazırım. Birileri, bu girişimimi bir haddi bilmezlik olarak değerlendirebilirler; oysa ben, yüzeysel bilgilerin bana pek bir yararı olmayacağını bildiğimden tam dokuz haftamı titiz ve kritik araştırmalar yaparak bu dile adadıktan sonra bu dili iyileştirmek için gerekli kabiliyeti ve özgüveni kendimde buldum.

Her şeyden önce datifi dolaşımdan kaldırırdım, çünkü o çoğul ile tekilin birbirine karıştırılmasına neden oluyor. Ola ki öğrenci tarafından rastlantı sonucu bir tümce içerisinde fark edilse bile onunla bir daha ne zaman ve nerede karşılaşacağını, içinde bulunduğu tümceden nasıl çıkarılacağını bilmez/bilemez. Datif, fantezi bir mantıksızlıktan başka bir şey olmadığından onu feshetmek en doğrusudur.

Bundan başka eylemi öne çekmek isterdim. Gözlemlerime göre günümüz Almancasında, seçilen eylem ne kadar isabetli bir eylem olursa olsun, özne ile yüklem arasındaki uzun mesafeden dolayı ikisi arasında kurulan ilişki tahminden öteye geçemez. Bu nedenle, böylesine önemli bir sözcük türü olan eylemin yerini herkesin kolayca görebileceği kadar öne alınmasını şiddetle tavsiye ederim.

Üçüncüsü, lanet okuma ve benzeri olası şiddet içeren gelişmeleri betimlemek için İngilizceden güçlü sesletimi⁷ olan birkaç sözcüğü ithal ederdim.

Dördüncüsü, artikel dağılımını yaratıcının isteğine göre icra ederek cinsiyet ile ilgili konuyu yeniden düzene sokardım ve bunu da (hem yaratıcıya hem de yaratılana) saygıdan dolayı yapardım.

Beşincisi, şu uzun bileşik sözcükleri feshederdim veya hiç değilse konuşmacılardan bunları arada bir kahve arası vererek parça parça söylemelerini talep ederdim. Onları kökünden yasaklamak elbette en iyisidir, çünkü düşünceler üst üste yığılmayıp da peş peşe söylense anlak onları daha çabuk algıladığından öğrenme daha kolay olur. Kepçe ile değil de kaşık ile yemek yemenin mideye ne kadar yararlı ise belleğe de sözcüklerin toplu halde değil de art arda verilmesi o kadar faydalıdır.

Altıncısı konuşmacılardan, hiçbir yararı olmayan “*haben sind gewesen gehabt haben geworden sein*” benzeri sözcükleri tümcelerinin arkasına eklememelerini rica ederdim. Böylesine değersiz şeyler, söyleneni güzelleştirmez, aksine ondaki değeri de gasp eder. Bu bir can sıkıcı durumdur ve bundan dolayı ortadan kaldırılması gerekir.

Yedincisi olarak parantezleri ortadan kaldırırdım. Aynı şekilde üst-parantez, üst-üst-parantez, üst-üst-üst-üst-parantez ve en sonunda da o çok geniş kapsamlı ana-parantezi kaldırırdım. Her bireyin anlatmak istediği hikâyesini ya hiç abartmadan olduğu gibi anlatmasını ya da sesini kesip hiç konuşmamasını temenni ederim. Bu kuralı ihlal edenler idam cezası ile cezalandırılmalıdırlar.

Sekizinci ve sonuncusu, *Zug* ve *Schlag* sözcükleri ile bu sözcüklerin türevleri dışındaki diğer bütün dilsel sözvarlığını ortadan kaldırırdım, çünkü bu yöntem dili basitleştirir.

⁷ “Verdammt” ve onun değişim ve türevleri birçok anlamlıdırlar, fakat artikülasyonu o kadar yumuşak ve bir o kadar az etkileyici ki Alman bayanların onu kullanmasında hiçbir sakınca yoktur. Alman kadınları, elbiseleri yırtıldığında veya çorbaları leziz olmadığında, bir günah işlemeleri için hiçbir baskıya maruz bırakılmadan ve akılları çelinmeden böylesi zararsız küçük sözcükleri hiç çekinmeden söyleyebilirler. Bunlar kulağa aşağı yukarı bizdeki “My gracious” gibi gelmektedir. Alman bayanlar sürekli “Ach Gott!”, “Gott im Himmel!”, “Mein Gott!”, “Herr Gott!”, “Der Herr Jesus” vs. derler. Onlar belki de bizim bayanların da aynı geleneğe bağımlı olduğuna inanıyorlardır, zira bir keresinde nazlı, albenili bir Alman hanımın tatlı ve genç bir Amerikalı kıza: “Bu iki dil birbirine çok benziyor ve bu benzerlik ne kadar hoş bir benzerlik; biz “Ach Gott!” diyoruz, sizler ise “Goddam! diyorsunuz.” dediğini duydum.

Bu dilde olması gereken en önemli ve gerekli değişiklikleri belirttim. Benden, ücretsiz olarak beklenen öneriler hepsi bu kadardır; fakat dili reform etmek için planladığım müracaatım hükümet tarafından kabul edilir ve işe alınırsam söyleyeceğim başka önerilerim de vardır.

Dil bilimi çalışmalarına dayanarak yetenekli bir insanın İngilizceyi (yazım ve sesletim dışında) otuz saatte, Fransızca'yı otuz günde, Almancayı ise otuz senede öğrenebileceğine inanıyorum. En son değinilen dilin hasarlı olduğu ve onarılması gerektiği apaçıktır. Bu dil ıslah edilmeden olduğu gibi kalırsa saygı ve hürmetle onu (çok kısa bir zamanda) ölü diller arasına katabiliriz, zira bir dili öğrenmek için sadece ölülerin bu kadar zamanı vardır.

